

# כל המנחות באות מצה פרק המישי מנחות נד.

## עין משפט נר מצוה

א מ"י פט"ו מהלכות  
הרות הלכה ד'  
ב מ"י פ"ח מהלכות  
פסוקי הלכה ד'  
ג מ"י פ"ד מהלכות  
טומאת אולתין הלכה ט'  
ו מ"י פ"ח מהלכות  
מאכלות  
ז מ"י פ"ד מהלכות  
מאכלות  
ח מ"י פ"ד מהלכות  
מאכלות  
ט מ"י פ"ד מהלכות  
מאכלות

### שיטת מקובצת

א [ב] בתפוחים: עין חסד לעיל  
ב [ד] ג"כ ע"א: [ג] ובמק  
לפחות: [ג] ויהיה מכאן  
ולחבא אלמא כמות שהוא  
עשירי משעריין דאי לכמות  
שהיה היו (לה טורח) [ליה  
טכא] אפי' מכאן ולהבא:  
[ד] והשתא אתי ביה מדרבנן,  
פי' לר"ל לר"י (דמן) [מן]  
ההרהר והיק דבצינו למישר  
כי פליגי בכוון שצמח חזרו  
ותפת: ה"ח: [ט] ואסורה  
מישום דשאר לטעמא אבידא  
ולא בטל כמו ס"ד ואח"כ  
מה"ד דחמץ מגור ומה  
מגור לא הוי בינוני והוי  
[ח] מה"ד דקשה לקמיצה יתיר  
ממנחת חומץ: [ז] נפחה ריש  
היה: [ט] תיבתה היא כפלא  
קמיה ליש: [ז] בשר בהמה  
זקנה: [א] בביצה ותמטת  
וכוון ועבר על פחות ומכביצה  
שכן דרך בשר: [ז] שיהן: [ח]  
וה' יתרון: [א] לקיש אכרי:  
[ז] מדרבנן מי איכא:  
[ט] אולתין בכביצה:  
[ט] לרבנן אמרה ליה: [ז] יוסי  
כדיעה כהו דא רבן תמן  
אין השתילו בודוי כן הוא  
אומר הכא אין:

דבזבשא מנחן ואילך לישו ל כלחבא וזבזבשא כששמרה שלח תתחמץ  
מיירי כדבנן ותימה דבסוף כל שעה (פסחים ט). משמע דמי פירות אין  
ממתינין כלל דלאמר אצ"י לא ליתרף אג"ש תרמי שזבלי צבדי הדדי ואמר  
אצ"י האי תחבא דלצינונא וקופא אכירא ורבה שרי בתרייהו דמי פירות

אין ממתינין ועוד שרי הם ומיקא  
במשחא ומלחא ומפרש ר"מ דכשנילושה  
במי פירות צפני עמנן בלא מערובת  
מיס אין ממתינין אצל כי איכא מיס  
צבדייהו ממתינין וכן מוכח לקמן  
במתני' בפירוקן (דף טז:) א' דלמתינין  
לרבות (ט) מנחות ונסכים לחימוץ ופריך  
מנחת נסכים מי פירות אין ממתינין  
אמר (ט) ר"ש אומר היה ר' יוסי הגלילי  
מנחת נסכים מנגבלה צבדי וכשרה  
פירוש ופיון דליכא מיס צבדי שמן  
יכולה היא להסתמך והא דלאמר ר"ש  
בן לקיש צ"ל כל שעה (פסחים דף לה).  
(שם) עיסה שנילושה ציין ושמן ודבש  
אין חייבין על חימוץה דמי פירות  
אין ממתינין ומשמע כרת הוא ליתכא  
הא לאו איכא דחמץ ונוקשה היא ואמרינן  
ונוקשה צעיייה בלאו דכ"ך לאוקומא  
דליכא מיס צבדה דכלל לאס אין  
ממתינין לר"ש בן לקיש מדמיקל לשנויי  
לקמן מנגבלה צבדי וכשרה ואי  
ממתינין ואפילו לא היו אלא חמץ  
ונוקשה חשיב חמץ לענין מנחות כדלמר  
לעיל מדלקי עליה חמץ הוא אלא  
ודאי בתערוצת מיס איירי ואפ"ה  
ליכא כרת דנוקשה היא צמחמה  
במפוסים והא דלאמר כפרך אלו עובדין  
(שם דף מז.) חומץ האדומי דלרמו  
ציה שערי צ"ל שבתחמלו השעורין  
צבדיים תמילה דאי לאו הכי תו לא  
ממתינין וצירולמי משמע דמי פירות  
אפי' צפני עמנן ממתינין דלאמר  
צירולמי כפרך כל שעה ר' יוסי אומר  
שרה שעוריס צבדיים אס דמכצקוה ררי  
אלו אסורות שריין צמונן מותר מפני  
שהחומץ נומתי ר"ש בר רבי יתחק היה  
לו יין קוסס יתב צבדייהו עמנן צבדי  
דחמץ אמת לקמייה דר' מנחם אמר  
ליה כ"ך אמת לצער חד מן אילין  
צבדיים ציירי הוה ליה גרבל דמשחא

גו אורכא חטיי שאל [ז] לרבא אמר חזיל גרףו מה דתתחמיהו ע"כ  
ירושלמי ושמו כל הי סברי כאצ"י דלאמר ממתינין אפילו צפני עמנן  
שלא תחבא דלצינונא וק"ל כרבא דשרי וליפירוש זה מותר ללוש  
עיסה צבדיים צפסח ובלדל שלא יערב צבדיים אצל מלח שרי כמו  
והויקא דליכא מיסחא ומילחא ומיכו יס לנטות ולהחמיר לעולס  
אפילו בלא מיס נהי דחמץ מגור לא הוי נוקשה מיהא הוי והא דשרי  
רבא תחבא דלצינונא משום דמי פירות אין ממתינין קסבר כיון דאין  
ממתינין חמץ מגור לא גזור להחמיר ולמוש דילמא נפקי מיס מיהא  
וצלע אידך משום דמילחא דלא שכיחא הוא דאס היו ממתינין חמץ  
מגור כיון שיש בו כרת היינו חוששין אש"ג דלא שכיחא והא דדחיק

ר"ש בן לקיש לשנויי מנגבלה צבדיים אפי' ג דכלל מיס נמי היו חמץ ונוקשה אילתרין לשנויי הכי משום רבי יהודה כדלמר לעיל דשיאור דרבי  
יהודה לר' יהודה לא חשיב חמץ לענין מנחות ואפשר דלפ"י איסורא דלורייתא ליכא כרת צפ' ואלו עובדין (שם דף טז:) שיאור שרף  
והאכלו פטור דברי ר' יהודה להכי נקט ר"ש בן לקיש גבי עיסה שנילושה ציין ושמן ודבש אין חייבין על חימוץה דמי פירות הא איסורא איכא  
לר"מ כדאית ליה ולר' יהודה כדאית ליה ומינה מוויקא קשיא לפירוש זה דשריין ליה אש"ג דלא שמרהו מחימוץ מדלחסר צבדיה ומילחא ושרי  
במשחא ומלחא: **תפוח** שריסקו ונתנו העיסה וחייצתה הרי זו אסורה. משנה היא במסכת תרומות פ"י (מ"ג) ואמרינן עלה בגמרא צירולמי מני  
ר' יוסי מתיר ר' אחא ר' אבהו צבדי ר"י בר ר' חנינא מה פליגא צמחמן צמתימו אצל צמחמן צבופו מותר רבי יוסי ר"ל [ד' דעמיה כמה דו  
מנן אין צמחמן צבור כן אומר אין חימוץו חימוץ צבור פירוש דשרי גבי צבדיים צבדיים דמי פ' בירה (שם דף טז:) גבי צבדיה  
לא יפקיענה צבודין ור' יוסי מתיר וכולה סוגיא איתא נמי התם צפ' בירה (ה"ג) וצריש מסכת חלה ובפסחים צפ' כל שעה (ה"ד) צבופו:  
**אין** דף שקשה קב"מ יתיר במנחת חומץ. קת קשיא ל' דלעיל כפרך קתה (דף טז:) ה"ל למתילא גבי מנחת ומנחתה זו היא אמת מערובות  
קשות צמחמן: **ומר** סבר הריבה מבל רב. ואפי' ר"ש בן לקיש דלאמר בהקומץ רבה (לעיל דף טז.) הוא עצמו משכסכו צבדיי הלוג  
היינו אחר קמייה אצל קודם קמייה לא כדדריש התם שלא יקבע לה שמן צבוע שלא נקמלה: **ת"ש** בשר וקנה בו, מינה מני קושיה הא  
פולגמיה היא צמחמן (לעיל ג:) דר"מ אמר אף (ה"ט) [היא] היתה אסורה כו' סבר לכמות שהן משעריין כדלמרי רבה ורבי יוסף לעיל (דף טז:) ורבי  
יהודה סבר כמות שהוא משעריין ו"ל דלא דמי דהתם טעמא דר"מ משום דעשרון סולת אמר רחמנא ולא עשרון עיסה ור' יהודה סבר דעשרון  
סולת קמינה ציה: **דמעיקרא** אה הוה ביה והשתא אית ביה מדרבנן. מינה דבשרי המצניע (שם טז.) צער רבא הוליה חזי גרוגרת לורייה  
ותפחה ונמלך עליה לאכילה מהו מאי קא מצעיא ליה הא כיון דלילו לא תפחה ונמלך עליה לאכילה פטור ליתכא שיעורא בשעת הנחה ל' דמשום  
דתפחה לא מחייב טפי דהא אפילו עבד עקירה והנחה (ט) כחלל צמחמנה אפילו לצטר דתפחה פטור דלכמות שהן משעריין מדלורייתא:  
אלא

רבי כהנא מפני. משום רבי חנינא בן תרדיון אמרו ממתינין: פסוח.  
של תרומה: שריסקו ונסנו. לעיסת חולין: לימא ר' חנינא היא.  
דלאמר חימוץ מעליה הוא ואשתכח דלחממה צבדומה ואסורה ה':  
נוקשה. לשון רשע כלומר חמץ שפל: א' מנחה פוסא. חריבה היא

ב בתפוחים משום רבי חנינא בן גמליאל  
אמרו מחמיצין רב כהנא מתני לה כרבי חנינא  
בן תרדיון כמאן אולא הא דרנן **תפוח** שריסקו  
ונתנו בתוך העיסה וחייצתה הרי זו אסורה  
כמאן לימא רבי חנינא בן גמליאל היא ולא  
רבנן אפי' תימא רבנן גהי דחמוץ גמור לא  
הוי נוקשה מיהא הוי א"ר אילא אין לך  
הקשה לקמיצה יותר ממנחת חומץ רב יצחק  
בר אבדימי אמר כמות חומץ מנגבלה במים  
וכשרה לימא בהא קא מיפלגי דמר סבר  
כמות שהן משעריין ומר סבר לכמות שהיו  
משעריין לא דכולי עלמא כמות שהן משעריין  
ובהא קא מיפלגי דמר סבר במאי חריבה  
חריבה משמן ומר סבר חריבה מכל דבר:  
תנן התם **ב** בשר העגל שנתפח ובשר זקנה  
שנתמעך משתערין לכמות שהן רב ור' חייא  
ורבי יוחנן אמרי משתערין כמות שהן שמואל  
ור"ש ב"ר ריש לקיש אמרי משתערין לכמות  
שהן מיתרבי בשר העגל שלא היה בו  
כשיעור ותפח ועמד על כשיעור טהור  
לשעבר וטמא מיכן ולהבא מדרבנן אי הכי  
אימא סיפא וכן יבפגול וכן בנותר אי אמרת  
בשלמא דאורייתא היינו דאיכא פיגול ונותר  
אלא אי אמרת דרבנן פיגול ונותר בדרבנן מי  
איכא אימא וכן בטומאת פיגול וכן בטומאת  
נותר ס"ד הואיל וטומאת פיגול וטומאת  
נותר דרבנן היא כולי האי בדרבנן לא קנה  
עבוד רבנן קא משמע לן ת"ש בשר זקנה  
שהיה בו כשיעור וצמק **ב** פחות מכשיעור  
טמא לשעבר **ג** וטהור מיכן ולהבא אמר  
רבה כל היכא דמעיקרא הוה ביה והשתא  
לית ביה אית לית ביה וכל היכא דמעיקרא  
לא הוה ביה והשתא **ד** הוה ביה מדרבנן  
כי

בפרך כ"ל זולין (פסחים פה) הפיגול והנותר מעמאלן את הדיים אפילו  
לא נגעה צין טומאה משום חשדי כהונה כדמפרש התם וקאמר צער  
עגל של ונותר שלא היתה בו כביצה ותפח ועמד על כביצה  
טמא מנחן ולהבא מדרבנן לעמא את הידים: **סלקא דעך אמנא**  
**הואיל וטומאה פיגול ונותר**. לעמא את הידים מדרבנן הוא אפילו כי  
אית ציה שיעורא מעיקרא: **כולי** האי **בטומאה דרבנן לא עבוד**  
**רבנן**. דלימרו נמי כמות שהוא עכשיו משתערין לעמא טומאת  
בו אולתין לכביצה הואיל **א** ולית ציה שיעורא קא משמע לן:  
**דמעיקרא לא הוה ציה**. לאו איסור הוא אלא מיס צעלמא:  
כי

ר"ש בן לקיש לשנויי מנגבלה צבדיים אפי' ג דכלל מיס נמי היו חמץ ונוקשה אילתרין לשנויי הכי משום רבי יהודה כדלמר לעיל דשיאור דרבי  
יהודה לר' יהודה לא חשיב חמץ לענין מנחות ואפשר דלפ"י איסורא דלורייתא ליכא כרת צפ' ואלו עובדין (שם דף טז:) שיאור שרף  
והאכלו פטור דברי ר' יהודה להכי נקט ר"ש בן לקיש גבי עיסה שנילושה ציין ושמן ודבש אין חייבין על חימוץה דמי פירות הא איסורא איכא  
לר"מ כדאית ליה ולר' יהודה כדאית ליה ומינה מוויקא קשיא לפירוש זה דשריין ליה אש"ג דלא שמרהו מחימוץ מדלחסר צבדיה ומילחא ושרי  
במשחא ומלחא: **תפוח** שריסקו ונתנו העיסה וחייצתה הרי זו אסורה. משנה היא במסכת תרומות פ"י (מ"ג) ואמרינן עלה בגמרא צירולמי מני  
ר' יוסי מתיר ר' אחא ר' אבהו צבדי ר"י בר ר' חנינא מה פליגא צמחמן צמתימו אצל צמחמן צבופו מותר רבי יוסי ר"ל [ד' דעמיה כמה דו  
מנן אין צמחמן צבור כן אומר אין חימוץו חימוץ צבור פירוש דשרי גבי צבדיים צבדיים דמי פ' בירה (שם דף טז:) גבי צבדיה  
לא יפקיענה צבודין ור' יוסי מתיר וכולה סוגיא איתא נמי התם צפ' בירה (ה"ג) וצריש מסכת חלה ובפסחים צפ' כל שעה (ה"ד) צבופו:  
**אין** דף שקשה קב"מ יתיר במנחת חומץ. קת קשיא ל' דלעיל כפרך קתה (דף טז:) ה"ל למתילא גבי מנחת ומנחתה זו היא אמת מערובות  
קשות צמחמן: **ומר** סבר הריבה מבל רב. ואפי' ר"ש בן לקיש דלאמר בהקומץ רבה (לעיל דף טז.) הוא עצמו משכסכו צבדיי הלוג  
היינו אחר קמייה אצל קודם קמייה לא כדדריש התם שלא יקבע לה שמן צבוע שלא נקמלה: **ת"ש** בשר וקנה בו, מינה מני קושיה הא  
פולגמיה היא צמחמן (לעיל ג:) דר"מ אמר אף (ה"ט) [היא] היתה אסורה כו' סבר לכמות שהן משעריין כדלמרי רבה ורבי יוסף לעיל (דף טז:) ורבי  
יהודה סבר כמות שהוא משעריין ו"ל דלא דמי דהתם טעמא דר"מ משום דעשרון סולת אמר רחמנא ולא עשרון עיסה ור' יהודה סבר דעשרון  
סולת קמינה ציה: **דמעיקרא** אה הוה ביה והשתא אית ביה מדרבנן. מינה דבשרי המצניע (שם טז.) צער רבא הוליה חזי גרוגרת לורייה  
ותפחה ונמלך עליה לאכילה מהו מאי קא מצעיא ליה הא כיון דלילו לא תפחה ונמלך עליה לאכילה פטור ליתכא שיעורא בשעת הנחה ל' דמשום  
דתפחה לא מחייב טפי דהא אפילו עבד עקירה והנחה (ט) כחלל צמחמנה אפילו לצטר דתפחה פטור דלכמות שהן משעריין מדלורייתא:  
אלא

א) תרומות פ"י מ"ב  
ב) עוקלין פ"י מ"ח א) מנחה  
הקומץ והלוחי ומתעב מנחה היה  
קתה. ד"ק. ד' ד"ק. ב' ודאי.  
א) ולמנחה: א) ועין  
שריק שפאריין: א) צ"ל מנחת  
נסכים: ט) צ"ל ר"ל,  
א) וצירולמי אמת לרבנן  
מלחין: א) וע"י מוס' יוסף  
מני: ד"ה והאכלו: א) ומנחה  
ד"ק. ב' כחלה משערה. ד"ק.

### הגהות הב"ח

א) נמי לכמות שהיו מתייב:  
ב) רש"י ד"ה מנחת וכו' וכו'  
מכר כי כסא: א) ד"ה רבי  
יתק וכו' ומכר סלמו דאי  
ס"ד כמות שהן פל"ל וה"ל:  
ד) ד"ה לו שבו זקנה של  
כסא: א) ד"ה ויש וכו'  
לכמות שהיו דלתיב וכו' שכן  
בשר דרשי: א) ד"ה סלי האי  
וכו' הולא ולא היה ציה  
שעורא:

### רבינו גרשום

תפוח של תרומה שריסקו.  
והניחה של חולין: גרשום.  
עיה שריקושש ונתיב גרשום.  
חמץ מגור ולא צבדי: יתיר  
מנחת חומץ ופי' להיות  
סולת ויש קשה להיות  
שלא חסיר או אלא יתיר:  
רב יצחק אמר אין בה קושי  
שיש שאם מנגבלה במים  
ואח"כ קומצה כשהיה ובהר  
גיבול אין בה קושי ולפי  
שאם מנגבלה במים ואח"כ  
קומצה כשרי ובהר גיבול  
אין בה קושי: א' אילא סבר  
ל' צבדי לקמיה לאור גיבול  
ולכמות שהן שרי קודם  
עד שהיה חמץ משעריין  
הקומץ ואילו קמץ לאור  
גיבול שפא היה כנה או  
רבה ומכאן הקומץ יתר או  
חסר בקומץ קמץ: ורב יצחק  
סבר כמות שהוא עכשיו  
משעריין וכי קמץ לאור  
גיבול שפיר קמץ: בשר  
העגל שנתפח. שכן רבא  
שהוא רבה קמריה: ובשר  
הזקנה המצניע משעריין  
לכמות שהן קודם שנתפח  
איה היה בו כביצה מטמא  
טומאת אולתין: ה"ה  
לשעבר. אם נגעה בו טומאה  
קודם שנתפח טהור לפי שלא  
היה בו כשיעור: וכן בפגול  
ונותר שלא היה בו שיעור  
בתחילה ותפח ועמד על  
כשיעור הייב כרת ואוכלו:  
פיגול ונותר מדרבנן מי חייב  
כרת מדרבנן: ה"ה  
וטומאת פיגול ונותר דרבנן  
דמטא את הידים  
כדלמרינן במס' פסחים  
דגורו משום צעלי וחשיר  
כחונה: כולי האי בדרבנן  
להחמיר ולתיעריי כמות  
שהן:

א) היה צבדי מנוקמין.